

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1984/186

KARAR NO : 1985/54

ÖZET: Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmayan suçlara ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Tuğrul Akıncı ve arkadaşları

O L A Y : Sanıklardan Selâhattin Düzdemir, Tuğrul Akıncı ve Cafer Aysön-

mezişık'ın Harmanlar Mahallesi Harmanlar Caddesinde "Ülkücü Esnaf ve Sanatkarlar Derneği"ni kurucu üye olarak kurdukları, 28.5.1980 günü nöbetçi savcı yardımcısı Yusuf Çalışkan ve zabıta ekibince adı geçen dernekte yapılan aramada 1 adet ucu sivri oluklu bıçak, 6 adet ruhsatsız mermi, çok sayıda sopa ile tastiksiz, Dernekler Yasası'na aykırı olarak para topladıklarını gösteren makbuzların ele geçirildiği, dernekte Milliyetçi Hareket Partisi ile ilgili olduğu belirtilen söz konusu partiye ait defterler ve kayıtların bulunduğu, sanıkların başkan ve kurucu üyesi buldukları dernekte küçük yaştaki çocukları barındırdıkları ve sabah 04.00'e kadar orada kalmalarına, toplu ızzar olaylarına katılmalarına neden oldukları, yasal formalitelere uymadan yardım ve teberrü topladıkları, sanıklardan Sedat Gençkan'ın görevli savcıya küçük düşürücü sözler söylediği, iddiaları ile eylemlerine uyan 1630 sayılı Yasa'nın 51. maddesi aracılığı ile aynı Yasa'nın 74., 35. maddesi aracılığı ile aynı yasanın 65/2., 71. TCK.nun 64. aracılığı ile 517., sanık Sedat Gençkan'ın TCK.nun 266/3. ve 6136 sayılı Yasa'nın 13/son., 15. ve ek-1. maddesinin 1. bendi uyarınca cezalandırılmaları istemiyle Merzifon C. Savcılığının 28.5.1980 günlü, 1980/321 esas sayılı iddianame ile kamu davası açılmıştır.

Merzifon Asliye Ceza Mahkemesi; 19.11.1980 günü, 1980/147 esas, 1981/245 karar sayı ile; sanıkların mahkûmiyetine karar vermiş, sanıkların temyiz istemi üzerine konuyu inceleyen Yargıtay 9. Ceza Dairesi; 11.3.1982 günlü, 1982/1031-1152 sayı ile; sanıkların 1630 sayılı Yasa'nın 42/2-1. ve 74. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları gerektiğini belirterek hükmü bozmuştur. Diğer sanık Sedat Gençkan hakkındaki hüküm ise temyiz edilmemek sureti ile kesinleşmiştir.

Merzifon Asliye Ceza Mahkemesi, bozmaya uyararak 22.4.1982 günü, 1982/66-72 sayı ile; Erzincan ve 3. Ordu Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nde açılmış bulunan dava ile bu davanın bağlantılı olması nedeni ile görevsizlik kararı vermiştir.

Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi; 5.10.1983 gününde, esas 1981/590, karar 1983/185 sayı ile; sanık Tuğrul Akıncı, Selâhattin Düzdemir'in üzerine atılı TCK.nun 141/3-5., Cafer Aysönmezişık'ın TCK.nun 146/3. maddelerine iliş-

kin suçlardan ve diğer eylemlerinden yeterli inandırıcı delil elde edilemediğinden be-
raatlerine, Dernekler Yasası'na aykırı davranma suçu sıkıyönetim askeri mahkemelerinin
görevi dışında olduğundan görevsizliğine ve dosyanın tefriki ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne
başvurulmasına karar vermiştir.

Dosya 3. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı'nın 29.11.1984 gün-
lü, 1981/2160-590 sayılı ve 3.12.1984 günlü, 1981/1342-1064 sayılı müzekkereleri ekin-
de Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmiştir.

Böylece, Merzifon Asliye Ceza Mahkemesi ile Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı
1 Nolu Askerî Mahkemesi'nin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'
nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı yalnızca sanıklar Tuğrul Akın-
cı, Selâhattin Düzdemir ve Cafer Aysönmezışık yönünden doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık
Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Mebrure Gözdemir,
A.Mazhar Akman, Necati Karakış, Ergun Argon ve Yavuz T. Özgen'in katılmaları ile yaptı-
ğı 25.2.1985 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dos-
yadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı
Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Tayfun Ugan'ın
Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gere-
ği görüşülüp düşünüldü:

Atılı suçlar, tüm yurttta 12.9.1980 günü ilân edilen sıkıyönetimden önceki üç
ayın dışında, 28.5.1980 de Merzifon'da işlenmiştir.

Görevli yargı yerini belirlemede 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin gözönün-
de tutulması gerekir.

İncelenen dosya kapsamından, sanıkların "Ülkücü Esnaf ve Sanatkarlar Derneği"
nin başkan ve üyeleri oldukları, D.D.13 deki Merzifon Emniyet Amirliği'ne ait 9.6.1980
günlü, 1005 sayılı yazıları ve yine dosyada bir kitap halinde konulan ve 3. Ordu ve
Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi'ne ait gerekçeli hükmün 530.
sayfasında yer alan MHP ilçe başkanı veya parti yöneticisi sanıkların yargılanmasında
yetki başlığı altında başlayıp 1,4,5,. ve 144. mumaralarda devam eden hükümlerden anla-
şılmaktadır.

Sanıkların MHP ile ilişkili bir kuruluş olduğu kabul edilen Merzifon Ülkücü
Esnaf ve Sanatkarlar Derneğinin kurucu üyeleri ve yöneticileri olmaları dolayısıyla
1402 sayılı Yasa'ya 2310 sayılı Yasa ile eklenen ek-1. madde uyarınca davayı görevi için
de görerek baktığını yukarıda tarih ve numarası verilen gerekçeli hükmün 530. sahife-
sinde belirttiren 3. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi, Dernekler
Yasası'na muhalefet suçunu sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevi dışında görerek ve

adı geçen sanıkların sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin suçlarından beraatlerine karar verilmesi nedeni ile artık 1402 sayılı Yasa'nın 13/b maddesinde yer alan bağlantı durumunun da ortadan kalktığını ileri sürerek, görevsizlik kararı vermiş ve dava dosyasını tefrik etmek sureti ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

1402 sayılı Yasa'nın ilândan önce işlenen suçlarda görevi tayin eden 13. maddenin uygulanmasının önkoşulu suçun, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olarak işlenmesidir.

Sanıklar haklarında TCK.nun 141. ve 146/3. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemi ile açılan davada sıkıyönetim askeri mahkemesince beraat kararı verilmiş olduğuna ve sanıkların salt Dernekler Yasası'na aykırı davranma biçimindeki tetkik konusu eylemleri siyasal ve ideolojik amaçla işlediklerini gösteren yeterli belge ve bulgu dosyada bulunmadığına göre bu suçlara ilişkin davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle, Merzifon Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının sanıklar Tuğrul Akıncı, Selâhattin Düzdemir ve Cafer Aysönmezışık'a ilişkin kısmının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiği ne, bu nedenle Merzifon Asliye Ceza Mahkemesi'nin 19.11.1980 günlü, 1980/147 esas, 1981/245 karar sayılı görevsizlik kararının sanıklardan Selâhattin Düzdemir, Tuğrul Akıncı ve Cafer Aysönmezışık'a ilişkin kısımlarının kaldırılmasına, 25.2.1985 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Mebrure Gözdemir

Üye

A. Mazhar Akman

Üye

Necati Karakiş

Üye

Ergun Ardan

Üye

Yavuz Üzgen